

Wykorzystanie semiparametrycznego modelu regresji Coxa z efektami stałymi i losowymi do analizy przeżycia przedsiębiorstw w Polsce

Tematyka przeżycia przedsiębiorstw (*firms survival*) jest tematem dość dobrze rozpoznany w literaturze zachodnioeuropejskiej ale stosunkowo nowym w Polsce. Przyczyny sukcesu lub porażki przedsiębiorstw mikro i małych są często wyjaśniane za pomocą mechanizmów i teorii behawioralnych, ewolucyjnych czy swoistej teorii ekologicznej. Sama osoba przedsiębiorcy i jego udział w przeżywalności przedsiębiorstw jest wyjaśniany z kolei za pomocą teorii kapitału ludzkiego i kapitału społecznego.

W Polsce problematyka i próby wyjaśnienia przyczyn i mechanizmów stojących za wyższą lub niższą przeżywalnością przedsiębiorstw dopiero są od niedawna podejmowane. Często w badaniach jest poruszane podejście teorii ekologicznej odwołujące się do mechanizmów tzw. *liability of smallness* czy *liability of newness* które wyjaśniają sukces lub porażkę firmy jej wiekiem i wielkością. Firmy duże i starsze mają zdecydowanie większe szanse na przetrwanie. Jednocześnie podkreślana jest również rola niszy rynkowych, na których większe szanse z kolei mają przedsiębiorstwa małe elastycznie dostosowujące się do unikalnych wymagań rynku.

W artykule podjęto próbę usystematyzowania rozpatrywanych czynników wpływających na przeżycie przedsiębiorstw. Czynniki pogrupowano na czynniki zewnętrzne i czynniki wewnętrzne (przedsiębiorstwo i przedsiębiorca). Wskazano na teorie użyteczne w określeniu wpływu tych czynników na zachowania i przeżycie przedsiębiorstw. Zaproponowano modele analizy historii zdarzeń jako najbardziej przydatne do oceny przeżycia przedsiębiorstw. Zaproponowano podejście semiparametryczne w analizie historii zdarzeń z wykorzystaniem modelu regresji Coxa. Źródłem danych do oceny przeżywalności przedsiębiorstw w Polsce było badanie panelowe prowadzone przez GUS na próbie 3.000 mikro i małych przedsiębiorstw (do 50 osób pracujących). Zastosowanie metod analizy historii zdarzeń na danych panelowych wymagało korekty na skorelowanie danych. Do korekty na skorelowanie danych wykorzystano estymatory „kanapkowe” i modele z efektami stałymi i losowymi. Płynące w pracy wnioski mogą być bardzo przydatne do określenia polityki ukierunkowanej na wsparcie przedsiębiorstw mikro i małych w Polsce.